

10 reformer i trygghetssystem för företagare

Ett av alliansens vallöften var att förbättra tryggheten för företagare. Nu genomför vi reformer inom sjuförsäkring, föräldraförsäkring och arbetslöshetsförsäkring för att göra det mer rättvist att vara företagare och för att fler ska våga satsa.

Sverige behöver fler jobb i fler och växande företag, inte minst nu under rådande lågkonjunktur. Regeringen fortsätter därför sitt arbete med att stärka företagsklimatet för att öka incitamenten att starta, driva och utveckla företag i Sverige. Ökad trygghet för företagare är en viktig del av företagsklimatet. Inte minst för att fler ska våga lämna en anställning och ta steget till att starta ett eget företag.

Reformerna syftar till att göra reglerna tydligare, öka likabehandlingen av företagare och anställda och öka valfriheten för företagare i de sociala trygghetssystemen. Vi vill ha ett trygghetssystem som underlättar övergången från anställning till företagande samt underlättar för de som är både anställda och företagare samtidigt.

Alliansregeringen har till skillnad från föregående socialdemokratiska regeringar arbetat aktivt med dessa frågor. Den förra regeringen tog tyvärr inte frågan om social trygghet för företagare på allvar, trots att riksdagen krävt detta. Vi inledde därför vårt arbete med en rivstart och avskaffade omedelbart kravet på företagen att stå för medfinansiering av sjukpenningkostnaderna, som den tidigare regeringen införde. En särskild utredare fick skyndsamt utreda frågan och har lämnat ett betänkande Trygghetssystemen för företagare (SOU 2008:89).

Sverige behöver nya företag som skapar jobb. De sociala trygghetssystemens utformning har betydelse för människors val mellan anställning och företagande. Tillväxtverkets årliga Entreprenörskapsbarometer visar att tre av fyra unga (18-30 år) i Sverige kan tänka sig att bli företagare. Bland den fjärdedel som inte kan tänka sig företagande är minskad trygghet jämfört med anställning ett vanligt skäl. Kvinnor anger oftare än män detta som skäl. En annan orsak till att

unga inte kan tänka sig att bli företagare är den ekonomiska risken. Genom att reformera de sociala trygghetssystemen och underlätta övergången från anställning till företagande kommer fler människor att våga ta steget och förverkliga sin affärsidé.

Företagare och anställda bidrar i lika hög grad till finansieringen av de sociala trygghetssystemen. Företagare betalar egenavgifter och anställda beläggs med arbetsgivaravgifter. De sociala avgifterna består bl a av pensions-, sjukförsäkrings-, arbetsmarknads- och föräldraförsäkringsavgifter. Företagare har dock mindre möjligheter på grund av sin arbetssituation att använda försäkringarna. Många företagare använder t ex sjukpenningen och den tillfälliga föräldrapenningen i mindre omfattning än anställda. Det betyder att det finns de som går till jobbet trots att de är sjuka eller tar med sina sjuka barn till jobbet. Det finns därför skäl att reformera de sociala trygghetssystemen.

Regeringen föreslår därför i budgetpropositionen ett antal reformer som ska träda i kraft senast den 1 juli 2010. Det ska bli tryggare för den som vill bli företagare, för den som är företagare och för den som vill anställa. Regeringen avsätter 480 miljoner kronor (helårseffekt) för reformerna.

Tryggare att bli företagare

1. För att underlätta övergången från anställning till företagande föreslås ett uppbyggnadsskede på två år i sjuk- och föräldraförsäkringen för egenföretagare (personer som driver enskild firma eller handelsbolag).

Regeringen föreslår att egenföretagare ska omfattas av ett generellt lagstiftat uppbyggnadsskede på två år som innebär rätt till sjukpenninggrundande inkomst (SGI) motsvarande vad en anställd skulle få. Längre uppbyggnadsskede kan beviljas efter prövning.

Nuvarande regler: I dag finns inte reglerat i föreskrifter hur den sjukpenninggrundande inkomsten ska beräknas under ett uppbyggnadsskede. Försäkringskassan gör en bedömning.

2. Vi föreslår vidare större trygghet i arbetslöshetsförsäkringen för företagare under ett uppbyggnadsskede.

Regeringens förslag är att företagare ska få rimlig tid att våga pröva sin idé och etablera sitt företag. Under de första två åren efter start kan företagare få arbetslöshetsersättning baserad på den inkomst som företagaren hade som anställd före starten. Vid arbetslöshet gäller detta

under förutsättning att verksamheten gör uppehåll inom 24 månader efter start.

Nuvarande regler: I dag kan företagare under tolv månader få dagsförtjänsten beräknad utifrån tidigare anställning.

Tryggare att vara företagare

3. Egenföretagare ges möjlighet att välja längre karenstid i sjukförsäkringen.

Regeringen förslår att karenstiden utökas från en dag till sju dagar för egenföretagare, vilket kommer att medföra sänkt egenavgift med 0,74 procentenheter. Vi föreslår dessutom att egenföretagare på samma sätt som i dag ges möjlighet att välja en längre karenstid, nämligen 14, 30, 60 eller 90 dagar.

Nuvarande regler: I dag är den generella karenstiden 1 dag med möjlighet att välja tre och 30 dagars karenstid.

4. Vi föreslår vidare att den så kallade ”jämförelseinkomsten” för egenföretagare i sjuk- och föräldraförsäkringen tas bort.

Regeringens förslag är att ta bort denna diskriminerande begränsningsregel.

Nuvarande regler: Nuvarande regler innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten högst kan uppgå till 7,5 basbelopp för såväl anställda som företagare (10 basbelopp inom föräldrapenningen). För egenföretagare finns dessutom en särskild begränsningsregel den s k jämförelseinkomsten som innebär att den sjukpenninggrundande inkomsten inte får överskrida vad en motsvarande anställd skulle ha fått.

5. Egenföretagare som tar ut tillfällig föräldrapenning ska kunna göra det på jämlika villkor som anställda.

Regeringen föreslår att egenföretagares årsarbetstid vid uttag av tillfällig föräldrapenning ska vara 260 dagar och utges i högst fem dagar under en sjudagarsperiod. Ändringen medför normalt höjd ersättning för egenföretagare.

Nuvarande regler: Egenföretagare är i dag diskriminerade när det gäller beräkningsgrunder för uttag av tillfällig föräldrapenning i förhållande till anställda. I dag är beräkningsgrunden 365 dagar. Detta ger generellt lägre tillfällig föräldrapenning för egenföretagare än för anställda.

6. Möjligheten till havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön för företagare ska analyseras.

Idag saknar företagare möjlighet att få havandeskapspenning på grund av risker i arbetsmiljön. Därför ska Arbetsmiljöverket få i uppdrag att utreda frågan.

7. Ökade incitament att driva företaget vidare även när företaget tillfälligt går sämre.

Förslaget innebär att dagsförtjänsten för företagare bör baseras på den senaste taxeringen eller på genomsnittet av de två år som föregår inkomståret i den senaste taxeringen om det är mer förmånligt.

Nuvarande regler: Enligt nuvarande regler fastställs dagpenningen utifrån genomsnittet av de tre senaste åren före avvecklingsåret.

8. Det ska bli enklare att göra uppehåll i näringsverksamheten och få arbetslöshetsersättning.

Regeringens förslag innebär att verksamheten som utgångspunkt inte behöver avvecklas utan huvudsaken är att det inte vidtas några åtgärder i verksamheten. Reformen innebär att det blir enklare och därmed mindre tidskrävande att handlägga ärenden när företagare söker arbetslöshetsersättning.

Nuvarande regler: Nuvarande regler är otydliga och ger upphov till tolkningar som leder till olika resultat i likartade ärenden.

9. Tydligare regler för kombinatörer och för personer som driver företag som bisyssla föreslås.

Förutom tydligare regelverk innebär regeringens förslag att företagare ges ökade möjligheter att fortsätta att driva företag som bisyssla dvs näringsverksamhet som drivs parallellt med en heltidsanställning eller heltidsföretagande, samtidigt som personer erhåller arbetslöshetsersättning. Vidare ska reglerna i arbetslöshetsförsäkringen bli tydligare för dem som kombinerar anställning med företagande, s k kombinatörer.

Nuvarande regler: Regleringen sker i dag genom den s k 17/10 regeln. Villkoret är att den förlorade anställningen (som man uppbär arbetslöshetsersättning för) omfattar minst 17 timmar per vecka och att verksamheten i företaget varit högst 10 timmar. Verksamheten i företaget får inte utökas vid arbetslöshet för anställningen.

Tryggare för företagare att anställa

10. Regeringen vill också införa ett generellt högkostnadsskydd avseende sjuklönekostnader för arbetsgivare.

Regeringen vill att det ska bli mindre riskfyllt för företagare att anställa. Vi föreslår därför ett generellt högkostnadsskydd som omfattar alla arbetsgivare. Det ger arbetsgivaren möjlighet att få ersättning från Försäkringskassan för sjuklönekostnader som överstiger två och en halv gånger den genomsnittliga sjuklönekostnaden som samtliga arbetsgivare har för sina anställda. Reformen beräknas kosta 380 miljoner kronor per år.

Nuvarande regler: I dag finns inget högkostnadsskydd.

Alliansregeringen fortsätter ett viktig förändringsarbete för att stärka det svenska företagsklimatet för att göra det roligare, enklare och mer lönsamt att vara företagare.